

SANDNES KOMMUNE

Lese- og skriveplan

Sandved skole

Innhold:

Bakgrunn:	2
1. trinn	3
2. trinn	6
3. trinn	9
4. trinn	12
5. trinn	15
6. trinn	18
7. trinn	21
Vedlegg 1.....	24
Vedlegg 2.....	25
Vedlegg 3.....	27

Leseplanen for Sandved skole ble laget våren 2014 og tatt i bruk første gang høsten 2014. Den er, og skal være et dynamisk dokument som må evalueres og revideres med jevne mellomrom. Planen er laget på bakgrunn av arbeid på egen skole og supplert med gode idéer vi har funnet hos andre skoler på nettet. Planen er spesielt inspirert av lese- og skriveplanen til Tjensvoll skole og Vinderen skole. Vi deler gjerne vår plan med andre.

Leseplangruppa Sandved skole, mai 2014

Bakgrunn:

Lesing og skriving er to av fem grunnleggende ferdigheter i norsk skole og er uløselig knyttet sammen. Derfor har vi valgt å kalle planen for en lese- og skriveplan.

Hensikten med planen er å sikre at alle elevene på Sandved skole **skal ha den samme progresjonen** i lese- og skriveopplæringen. **Alle lærere er ansvarlige for elevenes lese- og skriveutvikling.** Planen er forankra i Kunnskapsløftet, i SOL-programmet, i skolens læreverk og i lærernes praksis. I alt arbeid med lesing og skriving er de fire grunnprinsippene i *vurdering for læring* styrende.

Målsettingen er at elevene skal:

- Utvikle funksjonell lese- og skriveferdighet.
- Utvikle lese- og skriveglede.
- Tilegne seg annen kunnskap gjennom lesing.

Lesepraksis på alle trinn:

- Leselekser hver dag.
- Tilpassede leselekser.
- Grundig gjennomgang av leseleksene.
- Ulike typer tekster/ulike sjangrer.
- Arbeide med ord og begreper.
- Aktiviteter knyttet til lesing.
- Lesestrategier.
- Høre elevene i leseleksen jevnlig, helst 2-3 ganger i uken.

I planen er det under hvert trinn listet opp **lese- og læringsstrategier** som skal innføres og brukes. Elevene skal få kjennskap til ulike strategier slik at de etterhvert kan velge ut og bruke de læringsstrategiene som er mest hensiktsmessige for dem i møtet med tekst. Disse er nærmere beskrevet på **vedlegg 1 og 2**. Læringsstrategitrappen sikrer at alle elever blir kjent med og lærer et sett med strategier, fordi alle lærere på samme trinn bruker de samme strategiverktøyene. I **vedlegg 3** finner du en oversikt over noen av skolens interne rutiner knyttet opp til ressursteamene spes.ped., sos.ped. og SNO.

Vi ønsker elever som er metakognitive, det vil si elever som:

- **Vet hva de skal lære**
- **Vet om de forstår**
- **Vet hva de ikke forstår**
- **Vet hva de skal gjøre for å forstå**

1. trinn

Ønsket måloppnåelse etter 1.trinn:

- Hovedtyngden av elevene skal ha tilegnet seg det alfabetiske prinsipp og kunne avkode korte, lydrette ord ved hjelp av lydbinding og «sammensynging», og kunne peke ut enkeltord i setninger. Dette vil si: Mestre «tidlig fonologisk lesing» (SOL trinn 3).
- Elevene skal kunne skrive de små bokstavene med stavskrift.

Læreverk/midler - lesing i alle fag

- Zeppelin elevbok, Aschehoug forlag
- Berit Wiik Johnsråten: Bokstaver- stavinger/lyd og tekst (nummereres slik at de følger Zeppelin sin rekkefølge + nivå delt tekst s. 2)
- Leseboka A og B
- Bokstavbrikker
- 100-ordsliste
- Lesetrim (Sandefjordportalen)
- Leseforståelse start
- Akka og Bakka (leseforståelse)

Læreverk/midler – skriving i alle fag

- Zeppelin arbeidsbok 1A og 1B
- Alfabet på vegg og pult, i fager med blå og røde bokstaver/vokaler og konsonanter
- 100 ordliste
- Bokstavriket (kopier)
- Bokstavhus
- «Forlag»

Tilpasning:

- Lytte-lese-skriveoppgaver til hver bokstav.
- Blå perm: bokstavhefter 1.trinn.
- Haugstad, småbøker, leselek (gul), lesebok (oransje)
- Lesebok a og b (hefte) m/3 nivåer av Målfrid Valheim Rake og Anne Øyen Gjerde
- Tuba Luba 1
- Bøker fra SOL-biblioteket (fonologisk)
- Zeppelin småbøker (fonologisk)
- Damms leseunivers (fonologisk)

Skrifttype:

- Elevene lærer små og store bokstaver
- Stavskrift
- Bokstavhuset introduseres

Lese- og læringsstrategier: (Vedlegg 1 og 2)

- Tankekart
- B i BISON
- Aktivere bakgrunnskunnskap / førlesing, underveislesing, etter lesing (jfr Zeppelin lærerveiledning)
- VØL-muntlig

Skolearbeid:

Lese- og skriveaktiviteter:

Bokstavinnlæring:

Første uken brukes til å introdusere alle bokstavene i alfabetet. I ukene fram til høstferien læres **en** bokstav i uken. Etter høstferien læres **to** bokstaver i uken. Alle bokstavene skal være gjennomgått innen utgangen av februar. Repetisjonsuke ved behov – særlig viktig etter ferien. Det er den bokstaven som presenteres i Zeppelin som bestemmer rekkefølgen.

Skoleaktivitetene er knyttet til denne bokstaven gjennom ulike oppgaver som:

- Finne ord som begynner med «ukens bokstav»
- Hvor i ordet er ukens bokstav; først – midt i – sist
- Modellere skriveretning. Si og vise
- Rim/regler/bokstav-vers
- Skrive ord/ setninger fra bildet (avskrift i starten, deretter selvstendig arbeid)
- Lydering («syng» bokstavlydene sammen til ord)
- Klappe stavelser
- Høyfrekvente ord (100-ordsliste) – etter at 10-15 bokstaver er innlært.

Undervisningen skal ha fokus på koblingen mellom bokstav og lyd. Elevene skal vite at en bokstav er «et bilde», «et navn» og «en lyd».

Arbeidet kan også organiseres som stasjonsundervisning, f.eksempel:

- Lage ord med de lærte bokstavene (bokstavbrikker)
- Lese (lærerstyrt)
- Diktat
- Spøringsoppgave / bokstavskrivning.
- Klippe/limte/tegne ting som begynner på ukens bokstav
- Lage bokstaver i kitt

Uteskole:

- Sporlek med oppgaver/gåter
- Finne ting i naturen til ukens bokstav/lyd
- Turopplevelser som inspirasjon til elevtekst

Lesepraksis:

- Gjennomgå nye leselekser: Bokstaver /ord/ begrep hver dag
- Lese høyt i klassen/for en voksen flere ganger i uken
- Høytlesing som modellering (lærer)
- Korlese/ medlese:
 - Bokstaver, stavelser og tekst, Berit W. Johnsbråten
- Veiledet lesing (SOL)
- Lesevenn – nivå delt tekst

Lesestimulerende tiltak:

- Bokuke/ leseprosjekt
- Skolebibliotek
- Markering av verdens bokdag 21.april
- Bokkasse / høytlesningsstund
- Eventyruke
- Faddere leser
- Språkleker, J. Frost
- «Lesekvart» - hjemme, foreldrene leser for elevene hjemme (lekse).

Hvordan jobbes det med ord/begrep:

- Over nyttår: 4 øveord i uka hentet fra 100 ordlista (korte, lydrette og høyfrekvente ord)
- Øveordene brukes i muntlige setninger.
- Øveordene og begrep synlig i klasserommet.

Hjemmearbeid:

Leselekser

Leselekse - hver dag:

Jonsbråtens leseark

Zeppelin elevbok

Småbøker

Leseleksene skal være nivådifferensiert.

Tilpasset

Ulike vanskelighetsgrad på leseleksene. Noen har tekst i tillegg til bokstav/bokstavkombinasjonene (f.eks fra Tuba Luba eller Lesebok a og b + småbøkene).

Skrivelekser

1-2 skrivelekser hver uke.

Finskriftbok med «bokstavhuslinjer».

Kartlegging / Vurdering

- Sol hele året - (registreres i vokal hvert halvår)
- Udir. - vår
- Høre leseleksen i løpet av uken.

Tiltak:

- Lærer er pliktig til å melde opp elever som er under/på kritisk grense jfr. kartlegging i lesing. Meld fra til internt ressursteam med egne forslag til tiltak jfr. årshjul for spes.ped.
- tilpasset undervisning
- tidlig kontakt med hjemmet
- veiledning/råd av ressursteamet (sol, ressursperson i lesing, spes.ped -teamet).
- ressurspermen i Sol eller ressurshjelp i Vokal.

2. trinn

Ønsket måloppnåelse etter 2.trinn:

- Hovedtyngden av elevene skal mestre «automatisert fonologisk lesing» (SOL trinn 4).
- Elevene skal kunne skrive bokstaver/ ord/setninger rett i «bokstavhus» og ha mellomrom mellom ord.
- Elevene skal kunne avkode ikke-lydrette ord ved hjelp av lydbindingsstrategien.
- Elevene skal kunne lese på ulike måter: letelese, lete etter svar i tekst.

Læreverk/midler - lesing i alle fag

- Zeppelin elevbok, Aschoug forlag
- Leseforståelse 1
- Gaia, Gyldendal forlag
- Vi i verden, Cappelen
- Multi
- 100-ordsliste

Læreverk/midler – skriving i alle fag

- Zeppelin elevbok /arbeidsbok
- Jeg lærer stavskrift, 1A
- Leseforståelse 1
- Kopier fra arbeidsbok: «Vi i Verden» og «Gaia»
- Oppgaver hentet fra andre fag
- Multi
- 100-ordsliste

Tilpasning:

- Leseboka: Vi lærer å lese 2.klasse
- Tuba Luba 1 og 2
- *Akka Bakka*, ... – bøkene (leseforståelse)
- Småbøker: Haugstad, lesebok(oransje), lese-gøy(blå)
- Bøker fra SOL-biblioteket (fonologisk-, ortografisk)
- Damms leseunivers
- Zeppelin småbøker
- Relemo
- Sandefjordportalen - lesetrim

Skrifttype:

- Sammenhengende stavskrift

Lese- og læringsstrategier: (Vedlegg 1 og 2)

- Tankekart
- B og O i BISON
- VØL muntlig
- Aktivere bakgrunnskunnskap/ førlesing, underlesing, etterlesing (jfr Zeppelin lærerveiledning)
- Let og finn spørsmål («akkurat- der» spørsmål, jfr. FoSS)

Skolearbeid:**Lese- og skriveaktiviteter:**

Den første måneden gjennomgås/ repeteres alfabetet med fokus på de høyfrekvente bokstavene (bokstav og lyd) både på skolen og hjemme.

- Finskriftsbok med bokstavhuslinjer (Øveord og setninger)
- Leseforståelse 1
- Tekstskaping:
 - Skrive ord/setninger/tekst til bokstavbilder/bilder i lesebok/elevbok
 - Skrive tekster/logg fra utetimer, skoletur, konserter, samlinger, skoletimer osv.
- Arbeid knyttet til lese- og læringsstrategiene (se punkt over)
- IKT: Tekstskaping (Word)

Lesepraksis (i alle fag):

- Gjennomgå nye leselekser /ord/ begreper hver dag
- Lese høyt i klassen/for en voksen hver dag
- Høytlesning som modellering (lærer)
- En lesetime/bibliotek pr uke
- Korlesing
- Veiledet lesing

Lesestimulerende tiltak:

- Bokuke/ leseprosjekt
- Skolebibliotek
- Markering av verdens bokdag 21.april
- Bokanmeldelser /bokorm
- Film som inspirasjon
- Bokkasse / høytlesing

Hvordan jobbes det med ord/begrep:

- Øveordene forklares og skrives, samtales rundt
- Øveordene brukes i setninger/ elevene lager egne setninger med øveordene skriftlig/muntlig
- Ukens begrep på ukeplanen + muntlig
- Øveordene og begrep synlig i klasserommet

Hjemmearbeid:

Leselekser - hver dag

Leseleksene skal være tilpassa elevens tekniske leseferdighet. Det er viktig å gjennomgå leseleksene ved å samtale om ord og begreper i teksten. Både fag- og skjønnlitterære tekster.

Tilpasset leselekse

Nivådifferensiert + småbøkene Leseboka Vi lærer å lese 2.klasse + småbøkene til Haugstad.

Skrivelekser

Minst 2 skrivelekser hver uke. Elevene skal trenes i å følge kriterier.

Kartlegging / Vurdering

- Målsjekk/quiz
- Sol hele året - (innføring i vokal hvert halvår)
- Udir - vår
- Høre leselekser daglig
- Carlsten: Høst og vår

Tiltak:

- Lærer er pliktig til å melde opp elever som er under/på kritisk grense jfr. kartlegging i lesing. Meld i fra til internt ressursteam med egne forslag til tiltak jfr. årshjul for spes.ped.
- tilpasset undervisning
- lesekurs over 6 uker som organiseres på trinn.
- veiledning/råd av ressursteamet (sol, ressurspersoner i lesing, spes.ped.).
- ressurspermen i Sol og/eller ressurshjelp i Vokal.
- Relemo
- Sandefjordportalen – lesetrim og tale/skrift.

3. trinn

Ønsket måloppnåelse etter 3.trinn:

- Hovedtyngden av elevene skal mestre «tidlig ortografisk lesing» (SOL trinn 5).
- Elevene skal kunne skrive fortellinger med overskrift, stor bokstav i begynnelsen av en setning, punktum og ha mellomrom mellom ord.
- Elevene skal ha en sammenhengende og funksjonell håndskrift.
- Elevene skal kunne vurdere og overvåke egen lesning, korrigere seg selv og lese om igjen.
- Elevene skal kunne lese på ulike måter: letelese, lete etter svar i tekst, lese «mellom linjene».
- Elevene skal vite forskjell på fagtekst og skjønnlitterær tekst.

Læreverk/midler - lesing i alle fag

- Zeppelin lese- og språkbok, Aschehoug forlag
- Gaia, Gyldendal forlag
- Vi i verden, Cappelen
- Multi
- 220-ordsliste
- Leseforståelse 2

Læreverk/midler – skriving i alle fag

- Zeppelin språkbok,
- Zeppelin arbeidsbok til språkbok
- Zeppelin arbeidsbok til lesebok
- Jeg lærer stavskrift 1b
- 220-ordsliste
- Kopier fra arbeidsbok: «Vi i Verden» og «Gaia»
- Oppgaver hentet fra andre fag

Tilpasning:

- Tuba Luba 3 (1 og 2) + forenklet bok
- Leseforståelse 1, 2 og 3 (3 nivåer på leseforståelse) - kopi
- Akka Bakka (leseforståelse) - kopi
- Småbøker: Haugstad, Lesebok(oransje) og Lese-gøy(blå), Damms leseunivers, Simsalabim vi leser (Cappelen), Zeppelin småbøker
- Bøker fra SOL-biblioteket (fonologisk-, ortografisk-, leseflyt)
- Relemo
- Sandefjordportalen - lesetrim

Skrifttype:

- Sammenhengende stavskrift - ...på vei til...

Lese- og læringsstrategier: (vedlegg 1 og 2)

- Tankekart
- B og O i BISON
- førlesing, underveislesing, etterlesing (jfr. Zeppelin lærerveiledning)
- SAM-skjema
- VØL-skjema
- Let og finn spørsmål /tenk selv spørsmål («akkurat- der» spørsmål og «tenk- og let» spørsmål, jfr. FoSS)
- Læringsvenn (samtale/oppgaveløsning)
- LDS: Les - dekk til – skriv

Skolearbeid:

Lese- og skriveaktiviteter:

- Oppgaver i arbeidsbøkene
- Finskriftsbok (Øveord og setninger)
- Leseforståelse 2
- Tekstskaping:
 - Skrive ulike tekster, både fag- og skjønnlitterære tekster
 - «Fortellerbok» / forlag
- Arbeid knyttet til lese- og læringsstrategiene (se punkt over)
- IKT: Tekstskaping

Lesepraksis (i alle fag):

- Gjennomgå nye leselekser /ord/ begreper
- Lese høyt i klassen/for en voksen/medelev minst 2-3 ganger i uka
- Høytlesning med fokus på litteraturundervisning (minst) 2 ganger i uka (av lærer)
- En lesetime/bibliotek pr uke
- Stillelesing 15 min minst 2 ganger i uken

Lesestimulerende tiltak:

- Bokuke/ leseprosjekt
- Besøke Sandnes bibliotek- få lånekort
- Skolebibliotek
- Markering av verdens bokdag 21.april
- Bokanmeldelser skriftlig og muntlig
- Høytlesningsstund

Hvordan jobbes det med ord/begrep:

- Øveordene forklares og skrives, samtales rundt.
- Øveordene brukes i setninger/ elevene lager egne, fullstendige setninger.
- Ukens begrep på ukeplanen.
- Øveordene og begrep synlig i klasserommet.

Hjemmearbeid:

Leselekser - hver dag

Tekstene skal være nivå delt/tilpassa elevens tekniske leseferdighet. Det er viktig å gjennomgå leseleksene ved å samtale om ord og begreper i teksten. Det veksles på å ha leselekser i lesebok og i språkbok, samt fagtekster fra Gaia. Minst en fagtekst i lekse i uka.

Tilpasset leselekse

De tilpassede leksene dekkes gjennom nivådeling + småbøkene Lesebok og Lese-gøy (Haugstad), småbøkene Simsalabim og Relemo (repetert lesing).

Skrivelekser

3-4 skrivelekser hver uke. Elevene skal trenes i å følge kriterier.

Kartlegging / Vurdering

- Målsjekk/quiz
- Sol hele året - (innføring i vokal hvert halvår)
- Udir. -vår
- Carlsten: Høst og vår
- Høre leselekser jevnlig.

Tiltak:

- Lærer er pliktig til å melde opp elever som er under/på kritisk grense jfr. kartlegging i lesing. Meld i fra til internt ressursteam med egne forslag til tiltak jfr. årshjul for spes.ped.
- tilpasset undervisning
- lesekurs over 6 uker som organiseres på trinn.
- veiledning/råd av ressursteamet (sol, ressurspersoner i lesing, spes.ped.).
- ressurspermen i Sol eller ressurshjelp i Vokal
- Carlsten
- Relemo
- Sandefjordportalen – lesetrim og skrift/tale.

4. trinn

Ønsket måloppnåelse etter 4.trinn:

- Hovedtyngden av elevene skal mestre «automatisert ordgjenkjenning» (SOL trinn 6).
- Elevene skal kunne vurdere og overvåke egen lesing, korrigere seg selv og lese om igjen.
- Elevene skal kunne lese på ulike måter: letelese, lete etter svar i tekst, lese «mellom linjene» og svare på «i- hodet» - spørsmål (jfr. SOL, FoSS).
- Elevene skal kunne lese tabeller, diagrammer, kart og bruksanvisninger.
- Elevene skal kunne skrive fortellinger med tydelig innledning og avslutning.
- Elevene skal ha en sammenhengende og funksjonell håndskrift.
- Elevene skal kunne ulike sjangertrekk (eventyr og tegneserier).

Læreverk/midler - lesing i alle fag

- Zeppelin lese- og språkbok, Aschehoug forlag
- Tuba Luba 4
- Gaia, Gyldendal forlag
- Vi i verden, Cappelen
- Multi
- 500-ordsliste
- Leseforståelse 3 og 4

Læreverk/midler – skriving

- Zeppelin lesebok
- Zeppelin arbeidsbok til lesebok
- Zeppelin språkbok,
- Zeppelin arbeidsbok til språkbok
- 500-ordsliste
- Oppgaver fra «Vi i Verden» og «Gaia»

Tilpasning:

- Tuba Luba 3 + forenklet bok 4
- Akka Bakka serien (leseforståelse)- kopi
- Haugstad lesebok og småbøker, Les mer (grønn) og Lese-gøy(blå).
- Bøker fra SOL-biblioteket (ortografisk-, leseflyt)
- Relemo
- Sandefjordportalen - lesetrim
- Zeppelin Stavskriftbok 4
- Zeppelin småbøker
- Damms leseunivers
- Multi parallellbok
- Leseforståelse 3 og 4
- Artikler fra *Nysgjerrigper*

Skrifttype:

Sammenhengende stavskrift

Lese- og læringsstrategier: (Vedlegg 1 og 2)

- Tankekart
- VØL skjema
- B, O og N i BISON
- førlesing, underlesing, etterlesing (jfr Zeppelin lærerveiledning)
- Nøkkelord
- SAM-skjema
- Begrepskart
- FoSS
- Læringsvenn (samtale/oppgaveløsning)

Skolearbeid:**Lese- og skriveaktiviteter:**

- Oppgaver i arbeidsbøkene
- Leseforståelse 3 og 4
- Tekstskaping:
 - Skrive ulike tekster, både fag- og skjønnlitterære tekster
 - «Fortellerbok» / forlag
- Fokus på rettskriving/grammatikk (sjekklister i Zeppelin arbeidsbok til lesebok)
- Oppgaver knyttet til lese- og læringsstrategiene
- IKT: Tekstskaping

Lesepraksis (i alle fag):

- Gjennomgå nye leselekser /ord/ begreper.
- Lese høyt i klassen/for en voksen/medelev minst 2-3 ganger i uka.
- Veiledet lesing.
- Lese med ulike stemme, rytme og bevegelse.
- Utenat-lesing av dikt/rim/regler.
- Høytlesning som modellering (lærer).
- En bibliotek- /stillelesing time pr uke, min. 30 min. stillelesing pr. uke.

Lesestimulerende tiltak:

- Bokuke/ leseprosjekt
- Skolebibliotek
- Markering av verdens bokdag 21.april
- Bokanmeldelser skriftlig og muntlig
- Høytlesningsstund

Hvordan jobbes det med ord/begrep:

- Øveordene brukes i setninger/ elevene lager egne, fullstendige setninger.
- Øveordene og begrepene forklares og skrives, samtales rundt. Ukens begrep på ukeplanen.
- Bruke ord- og begrepskart.
- Øveordene og begrep synlige i klasserommet.

Hjemmearbeid:

Leselekse - hver dag:

- Både skjønnlitterær tekst og fagtekst som lekse hver uke. Tilpasset.
- Viktig å gjennomgå leseleksene ved å samtale om ord og begreper i teksten.
- Veiledet lekselesing.

Tilpasset:

Nivådifferensiert leselekse, for eksempel forenklet Tuba Luba, Relemo og Haugstads lesebok og småbøker.

Skrivelekser

3-4 skrivelekser hver uke. Elevene skal trenes i å følge kriterier.

Kartlegging / Vurdering

- Høre elevene i lesing jevnlig
- Målsjekk/quiz
- Sol hele året - (registrering i vokal hvert halvår)
- Carlsten: Høst og vår (valgfritt)

Tiltak:

- Lærer er pliktig til å melde opp elever som er under/på kritisk grense jfr. kartlegging i lesing. Meld i fra til internt ressursteam med egne forslag til tiltak jfr. årshjul for spes.ped.
- tilpasset undervisning
- lesekurs over 6 uker som organiseres på trinn.
- veiledning/råd av ressursteamet (sol, ressurspersoner i lesing, spes.ped.).
- ressurspermen i Sol og/eller ressurshjelp i Vokal.
- Carlsten
- Relemo
- Sandefjordportalen – lesetrim og skrift/tale.

5. trinn

Ønsket måloppnåelse etter 5.trinn

- Hovedtyngden av elevene skal mestre «økt automatisering og leseflyt» (SOL trinn 7)
- Elevene skal kunne øke lesehastigheten på stadig vanskeligere tekster uten at det går ut over forståelsen.
- Elevene skal kunne lese på ulike måter: letelese, skumlese, nærlese.
- Elevene skal kunne lage og følge en skriveplan
- Elevene skal kunne gi og gjøre seg nytte av respons.
- Elevene skal kunne skrive en sakprosa tekst
- Elevene skal ha en sammenhengende og funksjonell håndskrift.

Læreverk/midler - lesing i alle fag

- Zeppelin lese- og språkbok, Aschehoug forlag
- Gaia natur og samfunn, Gyldendal forlag
- Vi i verden, Cappelen
- Tuba Luba 5 bok 1 og 2
- Multi grunnbok og oppgavebok
- 500-ordsliste

Læreverk/midler – skriving

- Zeppelin lesebok
- Zeppelin arbeidsbok til lesebok
- Zeppelin språkbok,
- Zeppelin arbeidsbok til språkbok
- Tuba Luba 5
- 500-ordsliste
- Oppgaver fra «Vi i Verden» og «Gaia»

Tilpasning:

- Tuba Luba 3 og 4
- Multi parallellbok
- *Akkabakka*-serien (leseforståelse) - kopi
- Bøker fra SOL-biblioteket (ortografisk-, leseflyt)
- Relemo
- Sandefjordportalen - lesesett
- Damms leseunivers
- Zeppelin småbøker
- Leseforståelse –serien
- Nysgjerrigper

Skrifttype:

- Sammenhengende funksjonell håndskrift

Lese- og læringsstrategier: (Vedlegg 1 og 2)

- Tankekart
- VØL skjema
- BISON
- SAM skjema
- Begrepskart
- Nøkkelord
- Letelese, skumlese, nærlese
- FoSS
- Læringsvenn (samtale/oppgaveløsning)

Skolearbeid:**Lese- og skriveaktiviteter:**

- Skriveaktiviteter er knyttet til oppgavene tilhørende læreverkene
- Tekstskaping:
 - Skrive ulike tekster, både sakprosa-tekster og skjønnlitterære tekster.
- Arbeid knyttet til lese- og læringsstrategiene (se punkt over)
- Fokus på rettskriving/grammatikk
- IKT: Tekstskaping

Lesepraksis (i alle fag):

- Gjennomgå nye leselekser /ord/ begreper.
- Lese høyt i klassen/for en voksen/medelev minst 2-3 ganger i uka = veiledet lesing.
- Lese med ulike stemme, rytme og bevegelse.
- Utenat-lesing av dikt/rim/regler.
- Framføring av ulike tekster.
- Høytlesning som modellering (lærer).
- En bibliotek- /stillelesing time pr uke, min 30 min stillelesing pr uke.

Lesestimulerende tiltak:

- Bokuke/ leseprosjekt
- Bokvake
- Skolebibliotek
- Markering av verdens bokdag 21.april
- Samtaler om bøker
- Høytlesningsstund

Hvordan jobbes det med ord/begrep:

- Øveord, for å øve rettskriving, fra 500-ordslista.
- Ukas begrep som skal kunne forklares.
- Øveordene og begrep synlig i klasserommet og på ukeplanen.
- Ord- og begrepskart
- Læringsstøttende prøver.

Hjemmearbeid:**Leselekse - hver dag:**

- Både skjønnlitterær tekst og fagtekst som lekse. Tilpasset.
- Viktig å gjennomgå leseleksene ved å samtale om ord og begreper i teksten.
- Veiledet lekselesing.

Tilpasset:

På mengde og på innhold.

Skrivelekser

Skriftlige oppgaver til leseleksene. Elevene skal trenes i å følge kriterier.

Kartlegging / Vurdering

- Høre elevene i lesing jevnlig.
- Nasjonale prøver i lesing, engelsk og regning.
- Målsjekk/ukeprøve.
- Sol hele året - (registrering i vokal hvert halvår).
- Carlsten høst/vår.
- Læringsstøttende prøver.

Tiltak:

- Lærer er pliktig til å melde opp elever som er under/på kritisk grense jfr. kartlegging i lesing. Meld i fra til internt ressursteam med egne forslag til tiltak jfr. årshjul for spes.ped.
- tilpasset undervisning
- lesekurs over 6 uker som organiseres på trinn.
- veiledning/råd av ressursteamet (sol, ressurspersoner i lesing, spes.ped.).
- ressurspermen i Sol og/eller ressurshjelp i Vokal.
- Carlsten
- Relemo
- Sandefjordportalen – lesetrim og skrift/tale.

6. trinn

Ønsket måloppnåelse etter 6.trinn:

- Hovedtyngden av elevene skal mestre «økt automatisering og leseflyt» og bevege seg inn på «strategisk lesing» (SOL trinn 7/8).
- Eleven skal kunne bruke og velge rett strategi etter formålet med lesingen.
- Eleven skal kunne ulike begrep til å samtale om ulike typer tekst som sakprosa (fagtekst) og skjønnlitterære tekster (intervju og fantasy).
- Elevene skal kunne øke lesehastigheten på stadig vanskeligere tekster uten at det går ut over forståelse.
- Elevene skal kunne overvåke egen lesing og benytte effektive strategier i møte med ukjente ord.
- Elevene skal kunne lage og følge en skriveplan og uttrykke seg skriftlig i ulike sjangre.

Læreverk/midler - lesing i alle fag

- Zeppelin lese- og språkbok, Aschehoug forlag
- Gaia natur og samfunn, Gyldendal forlag
- Vi i verden, Cappelen
- Tuba Luba 6
- Multi
- 500-ordsliste

Læreverk/midler – skriving

- Zeppelin lesebok
- Zeppelin arbeidsbok til lesebok
- Zeppelin språkbok,
- Zeppelin arbeidsbok til språkbok
- Tuba Luba 6
- 500-ordsliste
- Oppgaver fra «Vi i Verden» og «Gaia»

Tilpasning:

- Tuba Luba
- *Akkabakka*-serien (leseforståelse)
- Bøker fra SOL-biblioteket (ortografisk-, leseflyt)
- Relemo
- Sandefjordportalen - lesetrim
- Damms leseunivers
- Zeppelin småbøker
- Leseforståelse-serien
- Nysgjerrigper

Skrifttype:

- Sammenhengende funksjonell håndskrift

Lese- og læringsstrategier: (Vedlegg 1 og 2)

- Tankekart
- VØL skjema
- BISON
- SAM skjema
- Begrepskart
- Nøkkelord
- Sammendrag
- Letelese, skumlese, nærlese
- FoSS
- Læringsvenn (samtale/oppgaveløsning)

Skolearbeid:**Lese- og skriveaktiviteter:**

- Skriveaktiviteter er knyttet til oppgavene tilhørende læreverkene
- Tekstskaping:
 - Skrive ulike typer tekster (sjangerkunnskap), både sakprosa og skjønnlitterære tekster.
- Arbeid knyttet til lese- og læringsstrategiene (se punkt over)
- Fokus på rettskriving/grammatikk
- IKT: Tekstskaping

Lesepraksis (i alle fag):

- Gjennomgå nye leselekser /ord/ begreper (modellere)
- Bruke begrepskart.
- Lese høyt i klassen/for en voksen/medelev minst 2-3 ganger i uka = veiledet lesing
- Stillelesing daglig.

Lesestimulerende tiltak:

- Bokuke/ leseprosjekt
- Skolebibliotek
- Markering av verdens bokdag 21.april
- Samtaler om bøker
- Høytlesningsstund

Hvordan jobbes det med ord/begrep:

- Begrep fra leseleksen forklares og samtales om i klassen.
- Ord og begrep synlig i klasserommet og på ukeplanen.
- Ord/begrepskart
- Ord fra 500-ordsliste for å øve rettskriving.
- Læringsstøttende prøver.

Hjemmearbeid:**Leselekse - hver dag:**

- Både skjønnlitterær tekst og fagtekst som lekse. Tilpasset.
- Viktig å gjennomgå leseleksene ved å samtale om ord og begreper i teksten.
- Veiledet lekselesing.

Tilpasset leselekse:

På mengde og innhold.

Skrivelekser:

Skrivelekse minst 2 ganger pr uke. Elevene skal trenes i å følge kriterier. Skriveleksene skal være varierte og hentet fra ulike fag.

Kartlegging / Vurdering

- Målsjekk/ukeprøve
- Sol hele året - (registrering i vokal hvert halvår)
- Carlsten høst/vår
- Læringsstøttende prøver

Tiltak:

- Lærer er pliktig til å melde opp elever som er under/på kritisk grense jfr. kartlegging i lesing. Meld i fra til internt ressursteam med egne forslag til tiltak jfr. årshjul for spes.ped.
- tilpasset undervisning
- lesekurs over 6 uker som organiseres på trinn.
- veiledning/råd av ressursteamet (sol, ressurspersoner i lesing, spes.ped.).
- ressurspermen i Sol og/eller ressurshjelp i Vokal.
- Relemo
- Sandefjordportalen – lesetrim og skrift/tale.

7. trinn

Ønsket måloppnåelse etter 7.trinn:

- Hovedtyngden av elevene skal mestre «økt automatisering og leseflyt» og bevege seg inn på «strategisk lesing» (SOL trinn 7/8)
- Elevene skal kjenne til at det finnes ulike typer spørsmål og kunne bearbeide teksten ved å kunne stille spørsmål til teksten (FOSS)
- Elevene skal kunne bruke og velge lese- og læringsstrategier etter formålet.
- Elevene skal kunne trekke ut det viktigste i en fagtekst og benytte ulike notatteknikker.
- Elevene skal kunne lese og forstå ulike tabeller, grafer og kart.
- Elevene skal kunne kjenne til og anvende ulike litterære virkemidler i egne tekster.
- Elevene skal kunne vurdere tekster kritisk.

Læreverk/midler - lesing i alle fag

- Zeppelin lese- og språkbok, Aschehoug forlag
- Zeppelin les PLUSS
- Tuba Luba 7, lesebok 1 og 2
- Gaia natur og samfunn, Gyldendal forlag
- Vi i verden, Cappelen
- Multi
- 500-ordsliste

Læreverk/midler – skriving

- Zeppelin lesebok
- Zeppelin arbeidsbok til lesebok
- Zeppelin språkbok,
- Zeppelin arbeidsbok til språkbok
- Tuba Luba 7
- Oppgaver fra «Vi i Verden» og «Gaia»
- Diktat, 500-ordsliste/begreper
- De ulike læreverks nettressurser

Tilpasning:

- Tuba Luba
- Akkabakka-serien (leseforståelse)
- Bøker fra SOL-biblioteket (ortografisk-, leseflyt)
- Relemo
- Sandefjordportalen - leseserier
- Damms leseunivers
- Zeppelin småbøker
- Nysgjerrigper
- Lydbøker

Skrifttype:

Funksjonell sammenhengende håndskrift

Lese- og læringsstrategier: (Vedlegg 1 og 2)

- Tankekart
- VØL skjema
- BISON
- Begrepskart
- Nøkkelord
- Sammendrag
- Sam-skjema
- Læresamtale
- Bruke ulike notateteknikker (understreking, gule ut, gule lapper)
- Letelese, skumlese, nærlese
- FOSS (se vedlegg)

Skolearbeid:**Lese- og skriveaktiviteter:**

- Skriveaktiviteter er knyttet til oppgavene tilhørende læreverkene
- Tekstskaping:
 - Skrive ulike typer tekster (sjangerkunnskap), både sakprosa og skjønnlitterære tekster.
 - Omformings-oppgaver
- Arbeid knyttet til lese- og læringsstrategiene (se punkt over)
- Fokus på rettskriving/grammatikk
- IKT: Tekstskaping

Lesepraksis (i alle fag):

- Gjennomgå nye leselekser /ord/ begreper (modellering)
- Begrepskart
- Lese høyt i klassen/for en voksen/medelev minst 2-3 ganger i uka = veiledet lesing
- Selvstendig/individuell lesing av fagtekst.
- Stillelesingsstund – helst hver dag.

Lesestimulerende tiltak:

- Bokuke/ leseprosjekt
- Skolebibliotek
- Markering av verdens bokdag 21.april
- Samtaler om bøker
- Stillelesing
- Høytlesningsstund

Hvordan jobbes det med ord/begrep:

- Begrep fra leseleksen forklares og samtales om i klassen
- Ord og begrep synlig i klasserommet og på ukeplanen
- Ord/begrepskart
- Læringsstøttende prøver

Hjemmearbeid:

Leselekse - hver dag

- Både skjønnlitterær tekst og fagtekst som lekse hver uke. Tilpasset.
- Viktig å gjennomgå leseleksene ved å samtale om ord og begreper i teksten.
- Lesebestilling

Tilpasset leselekse

På mengde og innhold.

Skrivelekser

- Skrivelekse minst 2 ganger pr uke. Elevene skal trenes i å følge kriterier.
- Skriveleksene skal være variert og hentet fra ulike fag.

Kartlegging / Vurdering

- Målsjekk/ukeprøve
- Sol hele året - (registrering i vokal hvert halvår)
- Carlsten høst (vår)
- Læringsstøttende prøver
- Evnt. *Kartleggeren* (norsk, matte, engelsk) - tidlig vår (januar/februar)

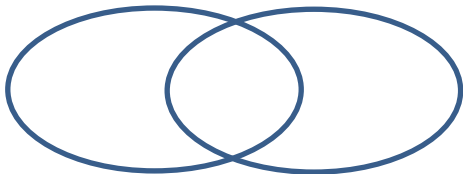
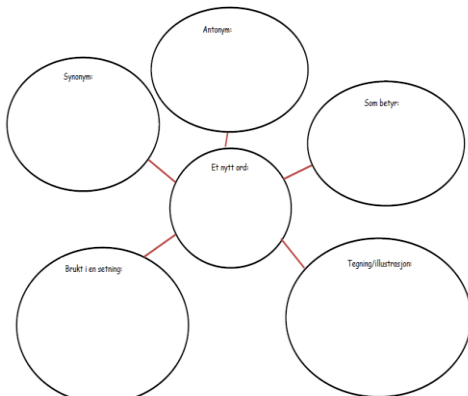
Tiltak:

- Lærer er pliktig til å melde opp elever som er under/på kritisk grense jfr. kartlegging i lesing. Meld fra til internt ressursteam med egne forslag til tiltak jfr. årshjul for spes.ped.
- tilpasset undervisning
- lesekurs over 6 uker som organiseres på trinn.
- veiledning/råd av ressursteamet (sol, ressurspersoner i lesing, spes.ped.).
- ressurspermen i Sol og/eller ressurshjelp i Vokal.
- Relemo
- Sandefjordportalen – lesetrim

Vedlegg 1

Lese- og læringsstrategier	
7.trinn	Notateteknikker Lete- skum og nærlese Sammendrag Nøkkelord Læresamtale Begrepskart SAM-skjema Tankekart VØL-skjema BISON FoSS Før- under- og etter lesing
6.trinn	Sammendrag Lete- skum- og nærlese Nøkkelord Læresamtale Begrepskart SAM-skjema Tankekart VØL-skjema BISON FoSS Før- under- og etter lesing
5.trinn	Lete- skum og nærlese Nøkkelord Læringsvenn Begrepskart SAM-skjema Tankekart VØL-skjema BISON FoSS Før- under- og etter lesing
4.trinn	Nøkkelord Begrepskart LDS Læringsvenn SAM-skjema Tankekart VØL-skjema B, O og N i BISON FoSS Før- under- og etter lesing
3.trinn	LDS Læringsvenn SAM-skjema Tankekart VØL-skjema B og O i BISON FoSS Før- under- og etter lesing
2.trinn	FoSS B og O i BISON Tankekart VØL-skjema (muntlig) Før- under- og etter lesing
1.trinn	Tankekart VØL-skjema (muntlig) B i BISON Før- under- og etter lesing

Vedlegg 2

Begrepsforklaring - lese- og læringsstrategier (etter inspirasjon fra Vinderen skole)							
	Sam-skjema Synliggjør likheter /ulikheter ved to eller flere ting. For eksempel land, dyr eller historiske hendelser. I yttersirkelene skrives det som er særegent ved tingen og i midten det som er felles. Også kalt venndiagram.						
<table border="1"><tr><th>Vet</th><th>Ønsker å vite</th><th>Lært</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Vet	Ønsker å vite	Lært				VØL-skjema I et VØL-skjema setter eleven opp hva han/hun vet (V) om emnet, og hva eleven ønsker å lære mer om (Ø) i forkant av arbeidet med en tekst. Etter å ha lest teksten, fyller eleven inn hva han/hun har lært. Eleven får frem bakgrunnskunnskap, viser hensikt/mål og motiverer for videre arbeid. Siste kolonne gir mulighet for refleksjon over egen læring i etterkant.
Vet	Ønsker å vite	Lært					
	BISON Hver bokstav i dette ordet står for en ting eleven skal gjøre når den tar et BISON-overblikk. Studere bilder/ illustrasjoner, bildetekster, tabeller og skjemaer. Lese innledningen der forfatteren pleier å skrive noe om hva hele teksten handler om. Les siste avsnitt. Der skriver forfatteren ofte et lite minisammendrag. Les alle overskriftene. En lang tekst er ofte delt opp i mindre deler, hver med sin overskrift. NB! Ord som skiller seg ut. Les alle NB-ordene i teksten. Ordene kan merkes på forskjellige måter: kursiv, understreking, store bokstaver.						
<u>Ord- og begrepskart</u> 	Ord/begrepskart Brukes til refleksjon rundt nye begreper og begrepsdefinisjon. <i>Hva er det/betyr?</i> <i>Hvordan kan jeg beskrive det - illustrer!</i> <i>Hvilke eksempler har jeg - brukt i en setning.</i> <i>Synonym og antonym til ordet.</i> Begrepskartet er et visuelt verktøy som kan brukes dialogisk i begrepslæringsprosesser. Begrepskartet kan utvikles som verktøy for elevene gjennom modellering og felles arbeid i klassen - med en gradvis selvstendigjøring av elevenes bruk av begrepskartet - over tid.						

	FoSS – <i>forholdet mellom spørsmål og svar.</i> En forståelsesstrategi som bevisstgjør eleven på hva han/hun har lest og lært. Eleven skal <u>både</u> kunne <u>svare på</u> spørsmål og kunne <u>lage</u> spørsmål til teksten selv. <table><tr><th>Sol</th><th>Zeppelin læreverker</th><th>Nasjonale prøver</th></tr><tr><td><u>I boka:</u> - Akkurat der - spørsmål - Tenk og let - spørsmål </td><td> - Let og finn - spørsmål - Tenk selv - spørsmål </td><td> - Lete og finne - Tolke og forstå </td></tr><tr><td> - I hodet - spørsmål - Forfatteren og du </td><td></td><td> - Reflektere </td></tr><tr><td> - På egen hånd </td><td> - Læresamtalen </td><td></td></tr></table>	Sol	Zeppelin læreverker	Nasjonale prøver	<u>I boka:</u> - Akkurat der - spørsmål - Tenk og let - spørsmål	- Let og finn - spørsmål - Tenk selv - spørsmål	- Lete og finne - Tolke og forstå	- I hodet - spørsmål - Forfatteren og du		Reflektere	På egen hånd	Læresamtalen	
Sol	Zeppelin læreverker	Nasjonale prøver											
<u>I boka:</u> - Akkurat der - spørsmål - Tenk og let - spørsmål	- Let og finn - spørsmål - Tenk selv - spørsmål	- Lete og finne - Tolke og forstå											
- I hodet - spørsmål - Forfatteren og du		Reflektere											
På egen hånd	Læresamtalen												
	LDS – <i>les, dekk over, skriv</i> Strategi som skal brukes til å lære hvordan et ord skrives. Eleven leser ordet, dekker over ordet med hånda, for så å skrive det ned. Sjekker deretter resultatet.												
	Læringsvenn/læresamtale Å snakke om fagstoffet hjelper oss til å klargjøre det vi vet. Eks: tenk og del med sidemannen. I tillegg aktiviseres alle elever, ikke bare dem som velger selv å være aktive gjennom å rekke opp hånden. Elevene kan for eksempel få i oppdrag å samtale om et spørsmål i 1. minutt. Så trekker lærer tilfeldig et par som forteller hva de fant ut. Alle vet at de kan bli spurt- Det er motiverende til å søke løsning på spørsmålet.												
	Notatteknikker Eleven skal kunne anvende <i>understreking</i>, utguling, <i>tegnsystemer</i> og <i>klistrelapper</i> i oppsummeringen av en tekst. De skal også kunne finne nøkkelord, skrive faktasetninger og lage sammendrag.												

Vedlegg 3

Spes.ped./sos.ped./sno – rutiner ved Sandved skole skoleåret 2016/17

NÅR	HVA	HVEM	OBS!	HJELPEMIDLER
Hele året	Elever/elevgrupper som kan ha behov for midlertidige tiltak/endring av tiltak meldes opp til intern ressursgruppe. <u>Skal</u> alltid drøftes med spes.ped-kontakt/sos.ped.-kontakt i forkant. Ressursgruppa avgjør om elever skal henvises videre til eksterne instanser (PPT, Altona, BUP). Tiltaksplan utarbeides og evalueres etter avtalt tidsrom.	Kontaktlærer Kontaktlærer/faglærere i samarbeid med ressursgruppa.	Kartlegg systematisk <u>før</u> eleven meldes inn til intern ressursgruppe. Bruk ulike tester – eks.: -firfotmodellen -språk 6-16 -20 spørsmål -Carlsten -Addes -M-prøven	Saker til ressursgruppa meldes på eget internt oppmeldings-skjema. Kopi av tiltaksplan legges i elevmappa (360).
Hele året	Elever som for første gang har fått sakkyndig vurdering fra PPT, og enkeltvedtak med rett til spesialundervisning, skal ha <u>ferdig sin IOP innen 4 uker</u>, etter at enkeltvedtaket foreligger.	<u>Kontaktlærer</u> sammen med spes. lærer/faglærer.	Kontaktlærer får kopi av sakkyndig vurdering fra PPT. Ferdig IOP sendes pr. mail til spes. ped.-kontakt (anonym). IOP skal utarbeides i samarbeid med foresatte. Sendes hjem for gjennomsyn.	Sakkyndig vurdering og enkeltvedtak. Les veiledning til utarbeiding av IOP i fellesmappa. Ta kontakt med spes. ped.-kontakt hvis behov for mer veiledning. Kopi av IOP legges i elevmappe (360).
Hele året	Oppdatert SOL-kartlegging	Kontaktlærer/leselærere	Oppdatere VOKAL	
Før uke 34	Lese saksutredning / IOP	Kontaktlærer ansvarlig for å orientere de andre om hvem som har IOP i klassen. Kontaktlærer Faglærer Ressurslærer Assistent/miljøarbeider som er i klassen.	Være orientert om aktuelle «elevsaker», eksempelvis når de lukkes hos de ulike instanser.	
Før 7.sept	SOL av IOP-elever	Den som har ansvaret for IOP-en.		
Sept/okt	Nasjonale prøver 5.trinn	Elever som skårer under bekymringsgrensen skal meldes inn til ressursgruppa av		

		kontaktlærer. Tiltak utarbeides. Avtaler nytt møte for evaluering av tiltak.		
Oktober	Trivselsundersøkelse 2. – 4.trinn Elevundersøkelsen udir. 5. – 7.trinn	Sosiallærer Ledelsen	Sosiallærer tar opp trivselsundersøkelsen i ressursgruppa.	
15. okt, jf utviklingssamtaler	Oppdatert SOL-kartlegging på alle trinn	Kontaktlærer/leselærere	Elever som skårer svakt(har mange røde(nei)og gule(delvis) skal meldes inn til spesped.kontakt. Tiltak utarbeides. Kontaktlærer ansvarlig.	
25. november	Tilbakemelding om sno-behov for neste skoleår	Kontaktlærer/snolærer	Meldes inspektør Kjørtan	
Tidlig desember	All info vedr. 7. trinn må være klar for oversendelse til ungdomstrinnet.	Rektor og kontaktlærere	Husk underskrift av foresatte på overføring av elevmappene. Elever som skårer under bekymringsgrensen skal meldes inn til ressursgruppa av kontaktlærer. Tiltak utarbeides.	
des./jan. (når Multi A-boka er gjennomgått)	MULTI halvårsprøve 3.-7. trinn	kontaktlærer		
Februar	Lesetest på 2. trinn	Norsklærer	Elever som skårer under bekymringsgrensen skal meldes inn til ressursgruppa av kontaktlærer. Tiltak utarbeides.	Læringssenterets test. Hefte 1
Innen utgangen av februar	Oppfølging av trivselsundersøkelse 2. – 4.trinn Elevundersøkelse udir., 5. – 7.trinn	Sosiallærer Ledelsen		
Innen 15. mars	Soling av alle elever.	Kontaktlærer/leselærere	Føres i vokal. Elever som har mange røde(nei)og gule(delvis) punkter, skal meldes inn til ressursgruppa. Tiltak utarbeides og gjennomføres på trinn.	

			Kontaktlærer ansvarlig.	
Vår	Udir sin regneprøve 2. og 3.trinn NB! Vokal Udir sin kartlegging digitale ferdigheter 4. trinn	Elever som skårer under bekymringsgrensen regning skal meldes inn til ressursgruppa av kontaktlærer. Tiltak utarbeides. Avtaler nytt møte for evaluering av tiltak.	Føres i VOKAL Føres i VOKAL	
April	Re-henvisninger til PPT skal være sendt via internposten innen <u>10.april</u> . Dette gjelder elever som har sakkyndige vurderinger som kun er gyldige ut inneværende skoleår.	Kontaktlærer får beskjed fra spes. ped kontakt om hvilke elever som må henvises til PPT på nytt. Henvisningsskjema (og pedagogisk rapport) fylles ut av kontaktlærer. Rektor i samarbeid med spes.ped/sos.ped-ansvarlig		Henvisnings-skjema og ped. rapport til PPT ligger på intranett under PPT. Ta kontakt med spes. ped kontakt i god tid før 10. april ved behov for veiledning.
Mai	Lesetest 1 – 3.trinn obligatorisk. Multi helårsprøve. Enkeltvedtak §5-1 fattes innen 15/5.	Norsklærer/kontaktlærer Elever som skårer under bekymringsgrensen skal meldes inn til ressursgruppa av kontaktlærer. Tiltak utarbeides. Avtaler nytt møte for evaluering av tiltak.	Resultatene føres i vokal	Leseprøvene 1. og 2 blir tilsendt. 3. kl må bestilles.
15. mai	Evaluering av sno-behov for elever. Soling av IOP-elever	Kontaktlærer/sno-lærere	Sno-ansvarlig koordinerer.	Eget kartleggings-verktøy.
1. juni	IOP: a) Evaluere årets IOP – skrive årsrapport. b) På bakgrunn av dette arbeidet lages utkast til elevens IOP for neste skoleår.	Kontaktlærer/spes.-lærer	Årsrapport og evt. ny IOP (merk; kan ikke ferdigstilles før enkeltvedtak for neste skoleår foreligger), signeres av kontaktlærer og rektor. Send kopi hjem til foresatte med ordinær post. Originalene legges i elevmappen (360).	Mal, eksempel og veiledningsskriv til utfylling av IOP i mappa IOP, på fellesområdet.

